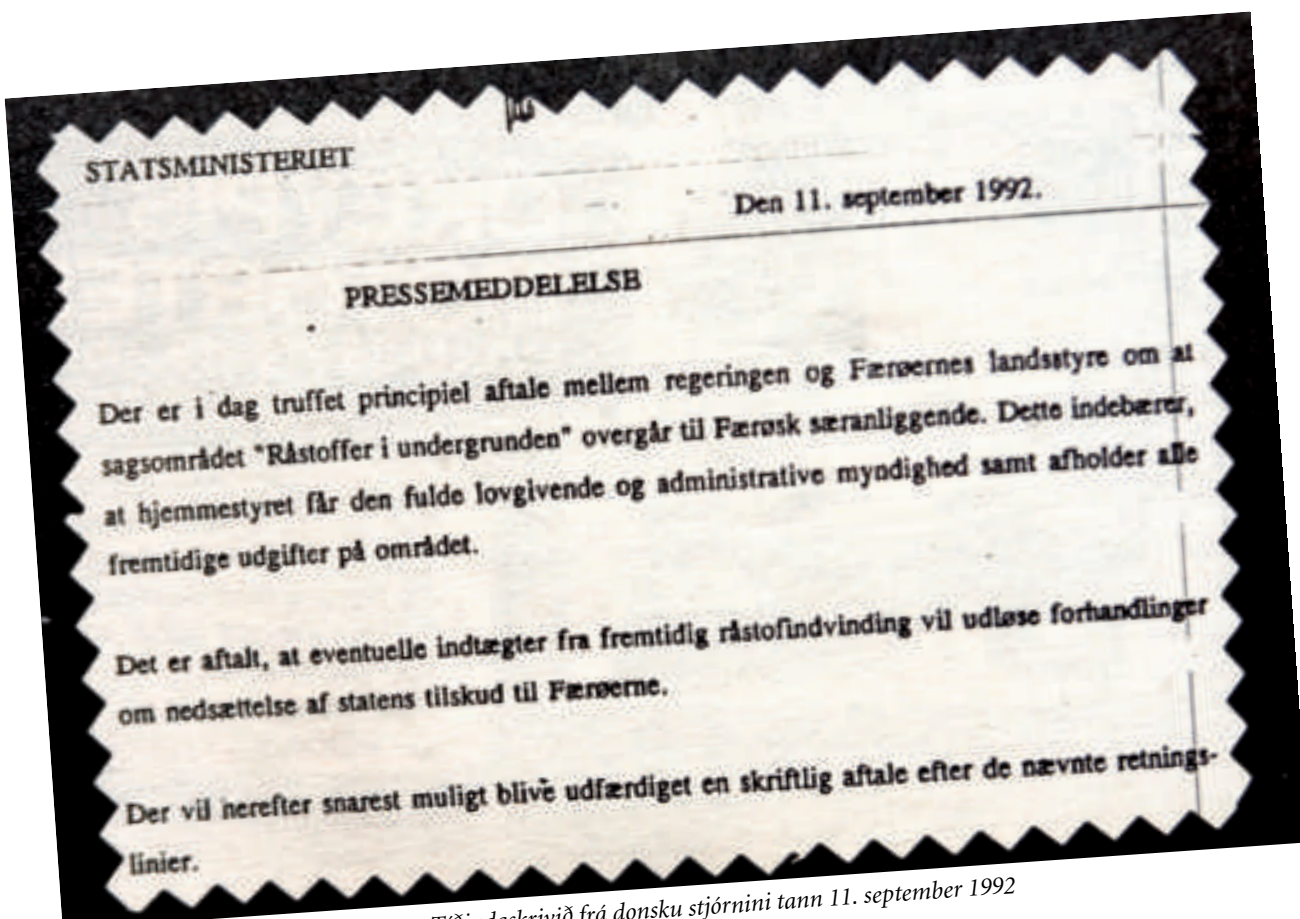

15 ár síðan undirgru

Atli P. Dam, lögmaður, og Poul Schlüter, forsætismálaráðharri, hava júst undirskrivað avtaluna um yvirtøku av málsøkinum ráevni í undirgrundini. Sjálv avtalan varð undirskrivað í Tinganesi tollaksmessudag 23. desember 1992

Tíðindaskrivið frá dansku stjórnini tann 11. september 1992

Týsdagin 11. september eru leiðin 15 ár síðan undirgrundin kom á føroyskar hendur. Størsta hending í føroyskari politiskari søgu, segði Atli P. Dam, táverandi lögmaður, um avtaluna

UNDIRGRUND

Magnus Gunnarsson
maggi@sosialurin.fo

Tá vit nevna 11. september, verður fyri tað mesta hugsað um søguliga lagnudagin, tá yvirgangsfelagsskapurin Al-Qaeda leyp á World Trade Center og Pentagon í USA tann 11. september í 2001.

11. september er eisini ein søguligur dagur her hjá okkum. Hendan dagin í

1992, fyri 15 árum síðan, varð avtala gjørd millum Atla P. Dam, táverandi lögmann, og Poul Schlüter, táverandi forsætismálaráðharri í Danmark, um at føroyingar kundu yvirtaka føroysku undirgrundina. Teir, sum vóru við til samráðingarnar hendan dagin, vóru umframt lögmann eisini Jógvan Sundstein, fíggaráðharri, Svend Áge Ellefsen, orkumálaráðharri, og Halgír Winther Poulsen, formaður í dansk-føroysku samráðingarnevndini um undirgrundina. Fyri dansku stjórnina vóru umframt Poul Schlüter eisini Uffe Ellemann Jensen, uttanríkis- málaráðharri, Anne Birthe Lundholt, orku- og ídnaðarmálaráðharri, Wiese, skrivstovustjóri, og Inger Skytsgaard frá danska partinum í samráðingarnevndini um undirgrundina. Í tíðindaskrivi frá dansku

Undirgrundin varð yvirtikin

Yvirskriftin í Sosialinum leygardagin 12. september 1992: Størsta hending í politisku søgu feroyinga: Undirgrundin yvirtikin

Tríggir av høvuðsperónunum sum vóru við til samráðingarnar, tá avtalan varð gjord um yvirtøku av undirgrundini tann 11. september 1992, f.v.: Uffe Ellemann Jensen, uttanríkisráðgjafi, Atli P. Dam, løgmaður, og Poul Schlüter, forsætismálaráðgjafi

stjórnini stóð m.a. »Der er i dag truffet principiel aftale mellem regeringen og Færøernes landsstyre om at sagsområdet "Råstoffer i

undergrunden" overgår til færøsk anliggende. Dette indebærer at hjemstyret får den fulde lovgivende og administrative myndighed

samt afholder alle fremtidige udgifter på området«.

Størsta hending í føroyskari politiskari søgu, segði Atli Dam, táverandi løgmaður, um undirgrundaravtalu. Jógván Sundstein, figgjarmálaráðgjafi, segði eftir at avtalan var undirskrivað »Hetta er ein stór løta fyri allar feroingar, og eg haldi at tað er ómetaliga gott at málið nú er loyst«. Uffe Ellemann Jensen, uttanríkisráðgjafi, segði, at avtalan var eitt tekin um tað virðing og álit, sum danir hava fyri feroingum og føroyska heimastýrinum. Upp á fyrispurning um avgerðin kom at ávirka samráðingarnar millum danir og grønlandinar um grønlandsku undirgrundina, segði Uffe Ellemann Jensen, at tað ikki kunnu dragast parallellir millum føroysku og grønlandsku stöðuna, men samráðingar eru í gongd og har hevur uttan-

Jógván Sundstein, figgjarmálaráðgjafi, segði eftir at avtalan var undirskrivað »Hetta er ein stór løta fyri allar feroingar«, og Uffe Ellemann Jensen, uttanríkisráðgjafi, segði, at avtalan var eitt tekin um tað virðing og álit, sum danir hava fyri feroingum og føroyska heimastýrinum

ríkisráðið somu stöðu móttvegis grønlandingum sum feroingum, nevnliga so langt sum til ber at ganga teirra ynskjum á mæti.

Sjálv avtalan varð undirskrivað í Tinganesi 23. desember 1992.

Í hesum sambandi er tað áhugavert at nevna at júst 15 ár seinni, segði Jóannes Eidesgaard lögmaður við Kringvarpið, at tað er bæði órimiligt og óvirðiligt um Grønland ikki fær somu rættindi til sína undirgrund, sum feroingar hava. »Grønlandingar eiga í minsta lagi at fáa somu avtalu, sum feroingar fingu fyri júst 15 árum síðan«, segði lögmaður.

Avtalan varð gjord dagin fyri, at Atli Dam fylti 60 ár. Hann hevði sostatt fylt 75 ár tann 12. september í ár, um hann hevði livað. Hann andaðist tann 7. februar 2005, 72 ára gamal.